

Одговори на коментари по јавна расправа за предложена измена на одобренија за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба

Операторот оне.Вип ДОО Скопје согласно став (5) член 146 од Законот за електронски комуникации („Сл. Весник на РМ“, бр. 39/14, 188/14, 44/15 и 193/15) до Агенцијата за електронски комуникации на ден 26.05.2017 година достави барање за измена на одобрението за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба број 108267/2.

Врз основа на Член 146 став (4) од Законот за електронски комуникации („Сл. Весник на РМ“, бр. 39/14, 188/14, 44/15 и 193/15), поради тоа што барањето на операторот предизвикува значителна измена на одобренијата за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба, Агенцијата за електронски комуникации на 6 јули 2017 објави јавна расправа за предложената измена. На јавната расправа до рокот за доставување на мислења и забелешки (11.08.2017) се пристигнати коментари од Македонски Телеком и оне.Вип. На 24.08.2017 година е одржан и јавен состанок после јавната расправа на кој присуствуваа претставници на Македонски Телеком и оне.Вип. Во продолжение се коментарите на Македонски Телеком и оне.Вип и одговорот на АЕК:

Коментар на Македонски Телеком:

Агенцијата за електронски комуникации (понатаму: АЕК) 06.07.2017 година објави јавна расправа за измена на одобренијата за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба по барање на оне.ВИП ДОО Скопје.

Имено, оне.Вип ДОО Скопје до Агенцијата за електронски комуникации на ден 26.05.2017 година доставил барање за измена на одобрението за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба со евидентен број 108267/2 со кое е доделен следниот радиофреквентен блок: 1770-1785/1865-1880 MHz.

Согласно објавата за јавната расправа на веб страната на АЕК и образложението дека барањето на оне.ВИП би можело да предизвика значителна измена на одобрението за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба врз основа на член 146 став (4) од Законот за електронски комуникации („Сл. Весник на РМ“, бр. 39/14, 188/14, 44/15 и 193/15), АЕК отвори јавна расправа на која сите заинтересирани страни ќе можат да го искажат своето видување на предложената измена на предметното одобрение.

Со предлогот на оне.ВИП се бара измена на одобрението за користење на фреквенции во копнена мобилна служба во опсегот 1710-1880 MHz доделени на оне.ВИП на начин на кој 10 MHz од предметното одобрение се бара да се поместат во долниот дел од опсегот при што на тој начин оне.ВИП би добил континуиран дел од 35 MHz во овој опсег.

Македонски Телеком е на став дека предложената измена на одобрението за користење на радиофреквенции во мобилна служба треба да биде многу внимателно разгледано од страна на стручните служби во АЕК кои треба да ги анализираат сите можни ефекти од неговото одобрување. Македонски Телеком е на став дека основот цитиран од АЕК при објавата на јавната дебата по истото дека “барањето на оне.ВИП би можело да предизвика значителна измена на одобрението за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба” е издржан особено во светло на неколку аспекти кои мора детално да бидат анализирани пред одлучување по истото:

- постоечката конкурентска предност на оне.ВИП поради вкупната количина на радиофреквенции во нивно владение (82,5 MHz на оне.ВИП наспроти 62,5 MHz на Телеком),
- можното дополнително нарушување на конкуренцијата на пазарот на мобилни електронски комуникациски услуги со овозможување на континуираниот фреквентен спектар од 35 MHz во опсегот 1800 MHz, што технички ќе го зголеми јазот кој веќе постои поради нерамноправната распределба на радиофреквенцискиот спектар.

Одговор на АЕК: Коментарот делумно се прифаќа. Согласно Планот за намена и Планот за доделба на радиофреквенции во Република Македонија и издадените одобренија за користење на радиофреквенции, има слободни радиофреквенции коишто би можеле да се доделат на заинтересиран оператор по спроведена постапка на јавен тендер со јавно наддавање. За да го стимулира користењето на фреквенции во опсезите над 2300 MHz, Агенцијата изврши намалување на годишниот надоместок за користење на радиофреквенции за 43%, односно за 76% во опсезите над 3 GHz. Меѓутоа, во изминатиот период Македонски Телеком нема искажано интерес за добивање на дополнителни радиофреквенции.

Согласно ЗЕК, цел на Агенцијата е да обезбеди ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар. Еден од начините за обезбедување на услови за ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар е и доделувањето на континуиран фреквенциски спектар на операторите.

Коментар на Македонски Телеком:

Во својата годишна програма за работа за 2017 година, АЕК најави јавен тендер за радиофреквентните опсези кои се расположиви. Постапката треба да биде отворена, транспарентна и недискриминаторска и треба да им овозможи на сите присутни оператори на пазарот еднакви услови да ги зголемат своите фреквенциски ресурси за иден развој и иновации.

Во моментот кога се очекува расположивиот спектар да биде понуден на јавен тендер, процедура за измена на одобрението за радиофреквенции која подразбира поместување на блок од радиофреквентниот опсег под капата на ефикасното и ефективно користење на спектарот (reshuffling), сметаме дека треба да се споведе по завршување на постапката на јавен тендер и одкако ќе бидат познати носителите на понудените радиофреквенции.

Цениме дека во случај постапката на 'reshuffling' и измена на одобрението да се споведе пред најавената тендерската постапка, истата постапка на 'reshuffling' и измена на одобренијата ќе биде потребна да се споведе и по завршување на јавниот тендер и секако трошоците за оптимизација ќе бидат двојно поголеми за операторите. Од тие причини Македонски Телеком е на позиција дека само после успешна анализа на пазарните услови и распределба на радиофреквентните ресурси која ќе овозможи одржлива конкуренција на пазарот на мобилни електронски комуникации во Република Македонија и рамоправна позиција на чинителите на пазарот, би требало да се пристапи кон евентуално поместување на блокови во одредени радиофреквентните опсези со цел да се овозможи ефикасно и ефективно користење на радиофреквентниот спектар.

Одговор на АЕК: *Коментарот делумно се прифаќа. Од технички аспект вака предложената измена на одобрението не предизвикува никакви измени во работењето на Македонски Телеком, односно Македонски Телеком нема да има никакви трошоци за оптимизација. Поради изборниот процес, Агенцијата не беше и сеуште не е во можност да започне со процедурата на јавен тендер за доделување на расположивите радиофреквенции. По доделувањето на расположивите радиофреквенции, постои можност да се изврши измена на одобренијата со цел да се обезбедат континуирани фреквенциски опсези за сите оператори, односно обезбедување на услови за ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар.*

Коментар на Македонски Телеком:

Според член 7 став 1 алинеја 2 и 3, во кој се опишани основните регулаторни начела на законот, покрај обврската за поттикнување на ефикасно користење и обезбедување ефективно управување со радиофреквенциите, АЕК има обврска

да ја поттикнува конкуренцијата во обезбедувањето на јавни електронски комуникациски мрежи, јавни електронски комуникациски услуги и придружните средства и услуги покрај другото и преку гарантирање дека не постои нарушување или ограничување на конкуренцијата на пазарот за електронски комуникации.

Измената на одобрението за користење на радиофреквенции во мобилна служба на начинот на кој се предлага од страна на оне.ВИП - да се овозможи континуиран фреквентен опсег во опсегот 1800, од аспект на капацитет и перформанси на мрежа ќе значи 2,5-3 пати поголем капацитет и брзина на податочни услуги за оне.ВИП. Со ова се крши еден од погорецитираните постулати од Законот според кои АЕК треба да работи во насока на **“гарантирање дека не постои нарушување или ограничување на конкуренцијата на пазарот за електронски комуникации”**.

Со цел детално презентирање на нашите аргументи според кои барањето на оне.ВИП треба да биде одбиено од страна на АЕК ги посочуваме следните аспекти кои неминовно треба да бидат земени во предвид при одлучување за предметното барање:

1. Во опсегот на 1800 MHz, со бараните измени ќе се овозможи огромен континуиран блок од 35 MHz за оне.ВИП што претставува 53,8 % од доделниот капацитет на 1800 MHz кој што може да се користи за активирање на LTE “intra-band carrier aggregation” со 15 MHz+20 MHz носители, со што ќе се овозможи двојно поголем капацитет и брзина на пренос на податоци на LTE мрежата на 1800 MHz за оне.ВИП во однос на МКТ.
2. Овозможување на блок од 35 MHz за оне.ВИП ќе овозможи значителна конкурентска предност во однос на МКТ со активирање на два LTE носители преку иста радио опрема и антени - без никаква инвестиција во мрежа, базирано единствено на софтверска реконфигурација во мрежата на оне.ВИП.
3. Имајќи ја во предвид сегашната распределба на фреквенцискиот спектар, МКТ нема да биде во позиција да се натпреварува на пазарот без значителна инвестиција (базни станици, антени и мрежна реконфигурација), што значи дека со едноставно преместување на фреквентните блокови, МКТ ќе биде принуден да значително инвестира во мрежата за да може да се натпреварува на пазарот. Ова е и поради конкурентската предност здобиена со спојувањето на ОНЕ и ВИП без функционална обврска за изедначување на количината на радиофреквентен спектар.

Одговор на АЕК: Коментарот не се прифаќа. И без да се направи измената на одобрението операторот оне.Вип поседува 35 MHz радиофреквенциски опсег во кој секако може да активира LTE “intra-band carrier aggregation” со 15 MHz+20 MHz носители.

Коментар на Македонски Телеком:

Од тука предложената измена на одобрението за користење на радиофреквенции во мобилна служба се неприфатливи за МКТ во вакви услови, поради тоа што ќе предизвикаат дополнителна огромна конкурентска предност на операторот оне.ВИП со овозможување на континуираниот фреквентен спектар во опсегот 1800 MHz.

МКТ предлага измената на одобренијата да се одложи за 6-8 месеци и да се изврши по завршување на тендерската постапка односно од како ќе биде позната финалната распределба на радиофреквентниот спектар, имајќи ја во предвид можноста трет мобилен оператор да се појави на пазарот а исто така и МКТ да пројави во блиска иднина интерес за аквизиција на дополнителни радиофреквенции.

Сметаме дека и моменталната ситуација со фреквентниот спектар кој во приближно 20% повеќе од вкупниот доделен спектар се наоѓа во владение и користење на оне.ВИП, треба да биде третирана и корегирана со мерки и акции од страна на АЕК, и сметаме дека дополнително продлабочување на проблемот со конкурентноста на овој пазар не треба да се овозможува со можно одобрување на барањето на оне.ВИП.

Одговор на АЕК: Коментарот не се прифаќа. Во ЗЕК не е предвидена можност за одложување на рокот за измена на одобренија за 6-8 месеци во која АЕК треба да одлучи по доставено барање за измена на одобрение за користење на радиофреквенции. Агенцијата за електронски комуникации со непродолжувањето на одобрението на оне.Вип за користење на радиофреквенциските опсези 880-890/925-935 MHz и 1710-1720/1805-1815 MHz обезбеди услови за влез на трет мобилен оператор на пазарот, кои што радиофреквенции би можеле да се доделат единствено по спроведена постапка на јавен тендер со јавно наддавање. Доколку МКТ пројави интерес во блиска иднина за аквизиција на дополнителни радиофреквенции, Агенцијата по завршувањето на изборите ќе започне постапка за објавување на јавен тендер за доделба на расположивите радиофреквенции.

Коментар на Оне.Вип:

Сметаме дека со предложената измена на одобрението за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба со кое предлагаме да се изврши измена на одобрението на начин што опсегот 1770-1785/1865-1880 MHz да се замени со опсезите 1710-1720/1805-1815 MHz и 1770-1775/1865-1870 MHz ќе се постигне поголема ефикасност на користењето

на радиофреквенцискиот простор во Република Македонија и унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи што е во потполна согласност со членот 2 алинеја 6) и алинеја 7) и член 146 став (1) алинеја е) од Законот за електронските комуникации што во исто време претставува јавен интерес што не може да се задоволи на поинаков начин.

Образложение

Со предложената измена ќе се овозможи идно користење на овој радиофреквентен простор за технологии од најновата генерација како што се LTE-SA, 4G+ и слични, во насока на исполнување на целите предвидени во членот 2 од Законот за електронските комуникации.

За ефикасност на користењето на радиофреквенциите и ефикасно користење на инвестициите во нашата мрежа неопходно е непрекинато на доделениот радиофреквентен простор, со што сметаме дека се оди во насока на исполнување на целите предвидени во членот 2 и 146 од Законот за електронските комуникации. Од ефикасната употреба на радиофреквенциите крајна придобивка имаат крајните корисници на електронски комуникациски услуги во Република Македонија односно сите граѓани и компании во нашата држава што претставува јавен интерес во Република Македонија.

Со оглед на тоа што количината на радиофреквентен простор по предложената измена ќе остане непроменета за ниту еден од операторите сметаме дека со ваквата измена нема да има нарушување на конкурентските услови на пазарот во Република Македонија, ниту пак обезбедува дополнителна конкурентска предност над останатите оператори. Дополнителен аргумент е тоа што со предложената измена нема никаква измена на постојните одобренија за користење на радиофреквенции на ниту еден друг оператор на електронски комуникациски мрежи во Република Македонија.

Се надеваме дека нашето барање за измена на одобрение за користење на радиофреквенции во копнена мобилна служба ќе биде позитивно одговорено во согласност со член 146 од Законот за електронските комуникации.

Одговор на АЕК: Коментарот делумно се прифаќа. АЕК се согласува дека континуиран радиофреквенциски опсег обезбедува поголема ефикасност во користењето на радиофреквенциите. Меѓутоа, радиофреквенцискиот опсег 1710-1720/1805-1815 MHz е слободен и со него располага АЕК и истиот може да биде доделен само преку постапки утврдени во ЗЕК, а не преку измена на одобрение за користење на радиофреквенции. И на ваков начин на распределба на радиофреквенциските опсези во опсегот 1800 MHz, операторот оне.Вип може да ги имплементира најновите технологии како што се LTE-SA, 4G+ и слични.